

SCENARIUSZ EDUKACYJNY nr 4

temat: BEZPIECZEŃSTWO W TERENIE
pora roku: każda
grupa wiekowa: szkoła podstawowa i ponadpodstawowa
czas: 90 min
materiały: kompasy, 2 podkładki z klipsem i 2 wydrukowane mapy terenu
interdyscyplinarność: przyroda/biologia, geografia, BHP

INFORMACJE DLA UCZNIA / RODZICA

temat, miejsce i data edukacji w terenie: „Bezpieczeństwo w terenie”,

cele:

- wzrost wiedzy na temat zagrożeń, jakie stwarza człowiek dla gatunków i ekosystemów
- wzrost zdolności fizycznych: poruszanie się w terenie
- wzrost kompetencji przekrojowych: praca w grupie, komunikatywność

przygotowanie ucznia: odzież outdoorowa, ołówek, notatnik, szal/chusta, smartfon, notatki:
dzień przed zajęciami outdoorowymi, uczeń zapisuje samodzielnie w notatniku przykłady
niespodziewanych sytuacji, które mogą nas zaskoczyć w terenie (w lesie) i opisuje jak na nie reagować

ZASADY BEZPIECZEŃSTWA (zaznacza nauczyciel)

czapka

☐

górskie buty

☐

apteczka

☐

kurtka
przeciwdeszczowa

☐

plecak

☐

elementy
odblaskowe

☐

komórka

☐

rękawiczki

☐

woda

☐

krem SPF

☐

lina

☐

czapka

☐

latarka

☐

nie zbierać

☐

ZADANIE WPROWADZAJĄCE

Wprowadzenie (15 min)

Poproś uczniów, aby ustawili się w kręgu. Poinformuj grupę, że dzisiejszym tematem zajęć są zasady bezpieczeństwa podczas zajęć w terenie oraz poruszanie się z mapą, a celem dzisiejszych ćwiczeń jest przygotowanie grupy do najbliższej wycieczki (do lasu).

Powiedz, że dziś, po krótkiej rozgrzewce, udacie się wspólnie na 60-minutową wędrowkę, z nauczycielem biologii i geografii, po najbliższej okolicy (wokół szkoły), aby sprawdzić, czy grupa potrafi poruszać się bezpiecznie w przestrzeni outdoorowej i odnajduje wyznaczone punkty zadaniowe.

Podziel grupę na 2 zespoły A i B. Do każdego zespołu wyznacz jednego nauczyciela-mentora. Każdemu zespołowi przekaz wydrukowaną mapę terenu, po którym będziecie się poruszać oraz kompas. Przypomnij o podstawowych zasadach orientowania mapy. Wyjaśnij, że na mapie zaznaczono trasę wędrowki oraz 5 punktów: bazę (punkt, z którego grupa wyrusza i do którego wraca) oraz 4 przystanki:

Przystanek 1. Obserwacja zjawisk przyrody.

Przystanek 2. Bezpieczeństwo w lesie.

Przystanek 3. Komunikaty przyrody.

Przystanek 4. Odgłosy przyrody.

Wyjaśnij, że przez pierwsze 30 minut, zadaniem grupy A jest odnalezienie położenia Przystanku 1 i 2 i wykonania zadań, które są im przypisane. Zadaniem grupy B jest odnalezienie położenia Przystanku 3 i 4 wykonania zadań, które są im przypisane. Po 30 minutach grupy spotykają się w bazie, następnie zmieniają mentorów i ruszają do pozostałych przystanków, w których jeszcze nie były.

Po kolejnych 30 minutach grupa A i B spotykają się w bazie na podsumowaniu.

Podkreśl, że każda grupa musi dobrze kontrolować czas spędzony na przystankach, aby dokładnie po 60 minutach od tej chwili wrócić do bazy. Przypomnij również, że komunikacja w zespole jest ważną częścią całego procesu edukacyjnego. Upewnij się, czy wszyscy uczniowie zrozumieli poprawnie polecenia.

ZADANIE GŁÓWNE

Praca zespołowa outdoorowa (60 min)

Przystanek 1. Obserwacja zjawisk przyrody – przypisane zadania dla grupy:

- uważnie obserwować zjawiska pogodowe
- sporządzić notatki, zrobić zdjęcia z pomocą mentora – nauczyciela geografii

Przystanek 2. Bezpieczeństwo w lesie – przypisane zadania dla grupy:

- podzielić się na mniejsze grupy 3–5-osobowe
- każda mała grupa ma za zadanie zaplanować i przedstawić niespodziewaną sytuację w terenie dla pozostałych grup (w formie scenki lub w formie opisowej), reszta grup reaguje podczas scenki lub opisuje swoją reakcję
- sporządzić notatki jak należy reagować na niebezpieczeństwa w terenie (w lesie)

Przystanek 3. Komunikaty przyrody – przypisane zadania dla grupy:

- znaleźć jak najwięcej komunikatów przyrody w dowolnej formie, z pomocą mentora – nauczyciela przyrody/biologii
- zapisywać skojarzenia ze zjawiskiem komunikacji w przyrodzie i komunikacji wśród ludzi
- sporządzić notatki podsumowujące, zrobić zdjęcia

Przystanek 4. Odgłosy przyrody – przypisane zadania dla grupy:

- znaleźć zaciszne miejsce, zamknąć oczy na 5 minut i nasłuchiwać odgłosów przyrody
- dobrać się w pary (pary oddalają się od siebie na odległość 20 kroków), jedna osoba z pary zasłania oczy szalem/chustą, druga osoba ma chodzić wokół osoby z zasłoniętymi oczami, a ta musi wskazywać palcem miejsce, z którego słyszy odgłos osoby chodzącej wokół niej
- po wykonanym zadaniu sporządzić grupowe notatki z doświadczenia, napisać wnioski

PODSUMOWANIE

Podsumowanie grupowe (15 min)

Poinformuj uczniów, że każda grupa ma po 5 min na przedstawienie swoich dzisiejszych obserwacji. Najlepiej, jeśli zrobi to w formie odczytania swoich wspólnych notatek. Przypomnij, że prezentacje powinny zawierać następujące elementy:

- przykłady śladów i tropów oraz komunikacji–napotkane w lesie,
- wnioski z komunikacji w swojej grupie,

Konstruktywnie skomentuj prezentacje uczniów, uwagi zapisz w notatniku.

Zabawa podsumowująca – podstawowe zasady bezpieczeństwa

Uczniowie zostają w kręgu. Poinformuj, że na hasło „start” każdy uczeń musi dotknąć tej części swojego stroju, którą uważa za najmniej istotny element ubrania outdoorowego, bez którego mógłby przetrwać kilka godzin na dworze, o tej porze roku. Poproś, aby uczniowie wskazywali ten element stroju przez 15 sekund tak, aby każdy mógł spojrzeć na kolegów obok i sprawdzić, czy wybrali ten sam element stroju, czy też skrajnie różny.

Następnie poinformuj, że na kolejne hasło „start” każdy uczeń musi dotknąć tej części swojego stroju, którą uważa za najistotniejszy element ubrania outdoorowego. Pozwól, aby inni mieli ponownie 15 sekund, aby przyrzeć się również tym wyborom kolegów.

Na zakończenie ćwiczenia zainicjuj dyskusję czy są jakieś elementy ubrania outdoorowego, które można dziś określić za zbędne, a może niektórych elementów stroju dziś zabrakło? Podkreśl, że najistotniejsze jest to, aby uczniowie wyciągnęli wnioski wynikające z dzisiejszego zadania i odpowiednio przygotowali się najbliższą, kilkugodzinną wycieczkę do lasu.

